

<p>بسمه تعالی</p> <p>مدیریت آموزش و پرورش</p> <p>سال تحصیلی</p> <p>نوبت اول</p>		
نام و نام خانوادگی :	پایه و رشته : دوازدهم انسانی	ساعت امتحان :
سوالات درس : علوم و فنون ادبی ۳	تعداد صفحات : ۴	تاریخ امتحان :
نام دبیر :	تعداد سوالات : ۳۰ عدد	مدت زمان پاسخگویی : ۸۰ دقیقه
<p>امام محمد باقر (ع): مبادا فرصت های به دست آمده را از دست بدهی که در این میدان آن که وقت را ضایع کند ، زیان می بیند .</p>		

ردیف	سوالات	بارم				
الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)					
۱	مورد خواسته شده در مقابل هر گزینه را بنویسید. (الف) شمس و طغرا (نویسنده :) (ب) تاریخ بیداری ایران (موضوع:)	۵/۱				
۲	هر یک از توضیحات زیر مربوط به کدام شخصیت تاریخی است؟ (الف) وی به سبک حافظ و سعدی شعر می سرود و از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود کم نظیر بود..... (ب) عرصه هنری وی تصنیف ها و ترانه های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش مؤثر داشت.....	۵/۱				
۳	کدام یک از گزینه های زیر <u>نادرست</u> است؟ (۱) با روی کار آمدن قاجار بازگشت به شیوه گذشتگان پررونق تراز دوران گذشته بود. (۲) افول سبک بازگشت و حرکت به سوی بیداری از اواسط دوره قاجار تا امضای فرمان مشروطیت صورت گرفت. (۳) توجه مردم به امکانات فنی دنیای جدید از عوامل مؤثر در بیداری جامعه ایرانی بود. (۴) در دوره بازگشت نهضت ساده نویسی همراه با نهضت آزادی خواهی شکل گرفت.	۵/۱				
۴	نویسندگان قبل از مشروطه نوشتن رمان را از چه طریق آغاز کردند؟	۲۵/۱				
۵	کدام شاعر دوره بیداری با تأثیر پذیری از اوضاع اجتماعی، نوآوری در عرصه تخیل پدید آورد؟	۲۵/۱				
ب	سبک شناسی (۲ نمره)					
۶	کاربرد واژه مشخص شده در بیت زیر جزء کدام سطح از سبک شعر در دوره «بازگشت و بیداری» است؟ « تو خود به جوشن و برگستوان نه محتاجی که روز معرکه بر خود زره کنی مو را »	۲۵/۱				
۷	هر یک از ویژگی های زیر مربوط به کدام یک از قلمروهای سه گانه (شعر - نثر) دوره بیداری است؟ <table><tr><td>حضور راوی سوم شخص در بعضی از داستان های مشروطه</td><td>.....</td></tr><tr><td>تغییر نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون</td><td>.....</td></tr></table>	حضور راوی سوم شخص در بعضی از داستان های مشروطه		تغییر نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون		۵/۱
حضور راوی سوم شخص در بعضی از داستان های مشروطه						
تغییر نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون						
۸	سروده زیر را در سطح ادبی بررسی کنید. (دو مورد) « آستین چو از چشم برگرفتم سیل خون به دامن روانه کردم از چه روی چون ارغنون ننالم؟ از جفایت ای چرخ دون ننالم»	۵/۱				
۹	در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. (الف) نداشتن تسلط کافی بر..... یکی از دلایل کم توجهی کاربرد جمله ها و ترکیبات زبانی در شعر بیداری است. (ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع می پردازد.	۵/۱				

ردیف	سؤالات	بارم												
۱۰	کدام یک از ابیات زیر به « بارزترین ویژگی ادبیات دورهٔ بیداری » اشاره می کند؟ الف) انتقام کارگر ای کاش آتش برافروزد ب) طالبان عدل و قانون را ز مرگ اندیشه نیست تا بسوزد سر به سر این تودهٔ تن پروران را از برای آنکه آب زندگانی خورده اند	۲۵/۱												
پ	زیباشناسی (۶ نمره)													
۱۱	در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایهٔ معنوی را به وجود آورده است؟ الف) موج از این بار چنان کشتی طاقت بشکست / که عجب دارم اگر تخته به ساحل برود ب) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار / گوشهٔ تاج سلطنت می شکند گدای تو	۵/۱												
۱۲	در کدام مورد « دانستهٔ تاریخی » آرایهٔ « تلمیح » متفاوت است؟ تفاوت را بنویسید. الف) چون سرّ اناالحق ز من سوخته شد فاش / زنجیر کشانم به سر دار برآرید ب) طی این مرحله بی مهری خضر مکن / ظلمات است بترس از خطر گمراهی پ) چون سر دار ز دستار گذاشتن سهل است / هر که سر داد درین راه، سر مردان است	۵/۱												
۱۳	در همهٔ موارد زیر آرایهٔ « تضمین » وجود دارد، به جز؛ ۱) شده انتظارم از حد، چه شود ز در درآیی؟ / ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی ۲) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن ۳) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج / فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست ۴) صائب این آن غزل حافظ شیراز که گفت / دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می کرد	۵/۱												
۱۴	در هریک از بیت های گروه « الف » کدام آرایهٔ ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در قسمت « ب » یک مورد اضافه است)	۷۵/۱												
<table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>الف) گفتم چو رشوه بود و ریا مال و زهدشان / ای کردگار باز به چه مبتلا شدم ب) از کفر سر زلف بتان گر خبرت هست / مؤمن شو و در حلقهٔ کفّار فرود آی پ) گفت ای پسر این نه جای بازی است / بشتاب که جای چاره سازی است</td><td>۱- تضاد..... ۲- تلمیح..... ۳- تناقض..... ۴- لف و نشر.....</td></tr></table>			الف	ب	الف) گفتم چو رشوه بود و ریا مال و زهدشان / ای کردگار باز به چه مبتلا شدم ب) از کفر سر زلف بتان گر خبرت هست / مؤمن شو و در حلقهٔ کفّار فرود آی پ) گفت ای پسر این نه جای بازی است / بشتاب که جای چاره سازی است	۱- تضاد..... ۲- تلمیح..... ۳- تناقض..... ۴- لف و نشر.....								
الف	ب													
الف) گفتم چو رشوه بود و ریا مال و زهدشان / ای کردگار باز به چه مبتلا شدم ب) از کفر سر زلف بتان گر خبرت هست / مؤمن شو و در حلقهٔ کفّار فرود آی پ) گفت ای پسر این نه جای بازی است / بشتاب که جای چاره سازی است	۱- تضاد..... ۲- تلمیح..... ۳- تناقض..... ۴- لف و نشر.....													
۱۵	با توجه به آرایهٔ « لف و نشر » جداول زیر را کامل کنید. الف) زلف او برفشان و نور روی او ببین تا رموز کفر و ایمان مو به مو ظاهر شود <table><tr><td>لف ۱</td><td>نشر ۲</td><td>نوع لف و نشر</td></tr><tr><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td></tr></table> ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد آن زر می زند <table><tr><td>لف ۲</td><td>نشر ۱</td><td>نوع لف و نشر</td></tr><tr><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td></tr></table>	لف ۱	نشر ۲	نوع لف و نشر				لف ۲	نشر ۱	نوع لف و نشر				۱/۵
لف ۱	نشر ۲	نوع لف و نشر												
.....														
لف ۲	نشر ۱	نوع لف و نشر												
.....														
۱۶	آرایه های « تضمین - تلمیح - تناقض - تناسب » را در هر یک از ابیات زیر مشخص کنید. (در هر بیت یک مورد) الف) کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ کس، او ماند و بس ب) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی پ) ای شیخ پر از دعوی وی صورت بی معنی / نابوده و بنموده رو «کم ترکوا» برخوان ت) علاج ناز طبیبان نمی توان کردن / وگرنه هر مرض مهلکی دوا دارد	۱												

ردیف	سؤالات	بارم										
۱۷	کدام مورد به آیه « فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَثَمَّ وَجْهَ اللَّهِ » اشاره دارد؟..... الف) در دو جهان غیر خدا هیچ نیست / هیچ مگو هیچ که آن هیچ نیست ب) هر چند از بلای خدا می رمند خلق / دل را به آن بلای خدا داده ایم ما	۲۵/۱										
۱۸	آرایهٔ مشترک دو مصراع زیر را بنویسید. الف) همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی ب) شیشهٔ جان به سنگ غم بشکست	۵/۱										
۱۹	آرایهٔ مقابل همهٔ ابیات درست آمده است، به جز؛ ۱) هر کجا رخسار او را بینی و اشک مرا / شعله شعله ناز بینی، قطره قطره آب نار (لف و نشر مرتب - تناسب) ۲) از اسب پیاده شو بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان (تلمیح - مراعات نظیر) ۳) مجنون که به دیوانه گری شهرهٔ شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود (تلمیح - تناقض) ۴) بی تربیت آزادی و قانون نتوان داشت / « سعفص » نتوان خواند نخوانده « کلمن » را (تضاد - تناسب)	۵/۱										
ت	موسیقی شعر (۶ نمره)											
۲۰	با خوانش درست مصراع دوم بیت زیر، مرز پایه های آوایی را مشخص کنید و نشانه های هجایی را بنویسید. « بر رخ شاهد ازل بست دو چشم قابلم آینه ای ز روی تو داشته در مقابلم » <table><tr><td>پایه های آوایی</td><td>آ ی ن ای</td><td>.....</td><td>.....</td><td>م ق ا ب ل م</td></tr><tr><td>نشانه های هجایی</td><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td></tr></table>	پایه های آوایی	آ ی ن ای			م ق ا ب ل م	نشانه های هجایی					۵/۱
پایه های آوایی	آ ی ن ای			م ق ا ب ل م								
نشانه های هجایی												
۲۱	با خوانش درست ابیات زیر، همسان و ناهمسان بودن آنها را مشخص کنید. الف) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر از دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست (.....) ب) هلاک از این غمم که جان نمی شود فدای تو که خورده آب زندگی ز لعل جانفزای تو (.....) پ) لبخند تو خلاصهٔ خوبی هاست لختی بخند، خندهٔ گل زیباست (.....)	۷۵/۱										
۲۲	وزن کدام بیت زیر را می توان به دو صورت «همسان» و «ناهمسان» تقسیم بندی کرد؟..... الف) تا کی به تمنای وصال تو یگانه اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه ب) از آتش سودایت، دارم من و دارد دل داغی که نمی بینی، دردی که نمی دانی	۵/۱										
۲۳	وزن همهٔ گزینه ها درست آمده است، به جز؛ ۱) صحبت حکام ظلمت شب یلدا ست (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع) ۲) یاری ز صبر خواه که یاری نیست (مفعول فاعلات مفاعیلن) ۳) غرق تمنا شده ام می روی (مفتعلن مفتعلن فاعلن) ۴) درد عشقی کشیده ام که می پرس (فاعلاتن فعلاتن فع لن)	۵/۱										
۲۴	کدام گزینه با نشانه های هجایی زیر مطابقت دارد؟ « -U - U - -U U - U - U - - » ۱) ای دل تو را بگفتم کز عاشقی حذر کن ۲) زین خلق پرشکایت گریان، شدم ملول ۳) جز نقش تو در نظر نیامد ما را ۴) جز توبه ره دگر نمی دانم	۵/۱										
۲۵	نشانه های هجایی را در مصراع زیر مشخص کنید و با توجه به وزن، نوع اختیارات زبانی را تعیین کنید. <table><tr><td>مصراع</td><td>روزی آن سلطان تقوا می گذشت</td></tr><tr><td>نشانه های هجایی</td><td></td></tr><tr><td>نوع اختیار زبانی</td><td></td></tr></table>	مصراع	روزی آن سلطان تقوا می گذشت	نشانه های هجایی		نوع اختیار زبانی		۵/۱				
مصراع	روزی آن سلطان تقوا می گذشت											
نشانه های هجایی												
نوع اختیار زبانی												

ردیف	سؤالات	بارم
۲۶	در بیت زیر چند بار اختیار زبانی « بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» به کار رفته است؟ (ذکر تعداد کافی است)..... « به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزل ها»	۵/۱
۲۷	در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «و» همواره بلند تلفظ می شود؟ « آن طره که هر جعدش صد نافه چین ارزد خوش بودی اگر بودی بوییش ز خوش خویی»	۲۵/۱
ث	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)	
۲۸	با توجه به متن زیر: « آن بزرگ مرد از آن یگه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که خرج دو کروار اضافه بر دخل بود و عمارت خرابی های دیگر که به زودی محال می نمود، گواه و دلیل بزرگی مرد است» الف) دو ویژگی زبانی آن را بنویسید. ب) نویسنده این متن را در توصیف کدام شخصیت تاریخی نوشته است؟	۵/۱ ۲۵/۱
۲۹	با توجه به ابیات : غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم نیستی آزاد در ایران ویران ای قلم الف) قالب شعر را بنویسید. ب) یک آرایه بدیع لفظی و یک آرایه بدیع معنوی در آن مشخص کنید. پ) سطح فکری شعر را در دو مورد بررسی کنید.	۲۵/۱ ۵/۱ ۵/۱
۳۰	با توجه به سروده زیرجاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. « ای خزیده در این سرای کهن ای دمیده چو گل درون چمن نکته ای گویمت که گر شنوی شادمانی به جان و زنده به تن جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن وان که حب وطن نداشت به دل مرده زان خوبتر به مذهب من» الف) این ابیات سروده است. وی سردبیری روزنامه بر عهده داشت. ب) شاعر در این سروده به یکی از شاخص ترین درون مایه های دوره بیداری یعنی اشاره کرده است. پ) پایه های آوایی اولین مصراع ابیات بالا را نشان دهید و وزن واژه آن را بنویسید. پایه های آوایی وزن واژه	۵/۱ ۵/۱ ۱
۲۰ نمره	****بام و هودتان سرشار از می معرفت و پراغ اندیشه تان هماره فروزان باد****	